

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton.

Budapest.

Ha van valami megtisztelő a magas rangúak látogatásában, úgy Budapest ritka megtiszteltetésben fog szelebb részesülni.

Magas vendégek, fejedelmi vérek szándékoznak lejónni királyunkkal együtt Bécsből, a magyar fővárosba. Ős-Budafalai rég nem láttak annyi fényt és pompát, a mennyit a közelgő napokban látni fognak.

Egykor félelmet és rettegést szórtak szét Buda ormai. Ma már a barátság meleg ölelése várja a külföld fejedelmeit a királyi várban.

De ne tekintünk vissza a múltba, mert hiszen az már nem jön többé vissza sóhajainkra.

Hanem tekintünk meg a jelent. Van-e okunk örvendeni annak, hogy a fejedelmi vendégek kegyeskednek fővárosunkat látogatásukal megtisztelni?

Régi dolog, hogy Magyarország fővárosa a németeknek egyik főfészke.

És majd ha eljönnek ama dalásdi vitézek, harczedett bajnokok, a kik a magyar nemzet fővárosát akarják látni, — nem fogják feltalálni hazánkat e honban.

A nagy Mátyás büszke palotája sárga feketé lobogóval üdvözi az érkező fejedelmi vendégeket; épen mintha Bécsből tettek volna át ide a császári lakot.

Szent-György terén siró szélű tömög, Edzengő az a fényes multat, a gyászos multat egyiránt. E helyet hatalmas ércszobor díszíti.

Talán valamely ősmagyar vitéz emléket hirdeti ama szobor? Melyik magyar hősnak alakja áll amott? — kérdezik majd fejedelmi vendégeink.

Hozzánk emléket hirdeti amaz ércszobor, Hunyadi László vesztőhelyén.

Igy tűnik elő a magyar főváros fejedelmi vendégeink előtt, akkor, midőn Magyarországunk koronás királya s magyar kormányja van.

Árpád apánk s a nagy Hunyadiak szelleme könyeket hullatnak erre az égből.

De menjünk tovább.

Hol vannak, hová tűntek ama díszes magyar öltönyök, melyek őseink alakjait ékesíték? Hiszen a török vagy akármely nemzeti egyén bejárja a felvilágított aját öltönyében, s a magyar már itthon is levette azt.

Budapest utcáin a hajdan oly harcias hírű magyar nép bugyogóban, frakkban s esernyővel járják; e tekintetben akár Bécsét nézzék fejedelmi vendégeink a magyar főváros helyett.

Nem félhetnek a magas vendégek attól sem, hogy a zengzsetes magyar nyelv boszantsa füleiket.

Árpád nyelve nem otthonos a fővárosban. Tekintünk bármérré, épen úgy beszélnek, mintha a német császár hazájában laknának.

Igy találják a fejedelmi vendégek Magyarország fővárosát.

Ok azután itélnek abból, a mit láttak.

Es elviszik jó hírüket messze, hogy már ez a „barbár” magyar nép is — civilizálódik, s nagy nehezen

befogadta Bach és Schmerling boldogító elveit. Azok az ősi vad magyarok talán még csak itt a Hortobágy környékén az alföld délibábos rónáin élhetnek, a kik folytonosan élők megátkozottak nemzetségükhöz híven ragaszkodni.

A fejedelmi vendégek Magyarország magyar népet nem fognak látni. Pedig az ország fővárosában lesznek. Mégis sokan szeretik hangoztatni, hogy Budapest Magyarország szíve. Érzelmek által hat ki az egész hazára.

Az ég mentse meg ettől. Ugy kellene lenni, az igaz. De amaszív a korcsosodás által meg van mételezve.

Mikor gyógyul ki? A jövőbe emberi szemmel nem láthatunk. Hanem azért remélünk.

Vajha a honalapítás ezredéves évfordulója egyszermind a nemzeti szellem feltámadásának ünnepe is lenne!

— Hihetetlen. Kuba közös hadügyéről az hírlak, hogy szakbizottságot fog kiküldeni, mely a Skéne-féle szerződésnek jövő szeptemberre leendő felmondása iránt részletes javaslatokat dolgozzon ki.

— Gr. Andrássy Gyulának megengedett, hogy a bajor kir. sz. Hubertrendet elfogadhassa.

— A lassakerületi megüresült képviselői állása, az ottani deakklub által gr. Károlyi Ede, az ellenzék által Szerényi Ede városi főjegyző kiállítását ki jelölték. Szerényi a környékben ott igen népszerű ember, s megválasztásához csak szerencsét kívánhatunk.

— Szerbiába Ausztriából és Magyarországból szabad a borszállás.

— A muraszombati kerületben ország. képviselőül Harkányi Frigyes jobboldali választott meg.

— Pejacevics horvát miniszter elbocsátásáról beszélnek Zágrábnak.

— A papaválasztásnál a hatalmakat megillető „vető”-jogról több kabinet — így az olasz is lemondott. A bécsi kabinet fenntartja vétőjogát.

— A görög kormány a követségi állomásokat — a konstantinápolyi kivételével — takarékosági szempontból megszüntető.

Hírlapiró a hadi törvényszék előtt.

(*) Szende Béla, a honvédelmi ügyér, levelezve szendeségét, egy kezdi magát viselni, mint ha épen csakrák kaplárnak csapott volna fel.

De hadd szóljanak a tények. A magyar honvédségnek van egy közlőnye „Honvéd” czímen, melyet egy magyar honvédfőhadnagy szerkesztett. Az illető férfiak idején a honvédelmi ügyér és a tudtával is engedelmével vette át a lapot. Sőt az akkori államtitkár arról is biztosítá a szerkesztőt, hogy a honv. ügyészség nem vez rosz néven semmi nemű bírálást, s jóakaratú megjegyzést.

És közölsébről a honv. ügyértől egy rendelet jelent meg, mely meghagyja a tetleges állománybeli honvédszetteknek, hogy lapot szerkesztési vagy lapba irni ne merészküljenek.

E rendelet értelmében a „Honvéd” szerkesztője sem kerülhetbe el. Hadd törvényszék elé állíjják!

— A honvédség, mely e gondolatokat öbrszette?

— Ez itt ni, felelt Frigga nevére és a rácsajtóra mutatott.

A grófnő caudálkozó pillantást vetett leányára.

— Biszonyosan tudom, — mondá Frigga, — hogy ma estől kezdve határozottan gyűlölköd mindent a mit rácsajtónak neveznek. Egyébiránt nem érdemes tovább beszélni róla, és ha meg nem haragszol érte, hagyjuk félbe a tárgyat.

A grófnő, ki minden tekintetben tapintatos és szíveslyes hölgy volt, nem intézett több kérdést leányához. Ő és Frigga beléptek a díszes társalgó terembe, mely földszinten nyárlók minden a mit rácsajtónak neveznek. Egyébiránt nem érdemes tovább beszélni róla, és ha meg nem haragszol érte, hagyjuk félbe a tárgyat.

— De szomorúnak nézel ki, kezdé újra a grófnő.

— Az igaz, nem sem valami nagy kedvem van.

— Mi szomorított meg?

— Hazontalanság, szomorú gondolatokra vitt. Néha megeskik, hogy valami kiesés szomorú eseményeket öbrszot. Így történt ma este is. E miatt ne busulj azon, hogy kisérosz kedvem van, kedves, gondos mamám.

Brávó, édes Szende ur! Az önálló és alkotmányos Magyarországnak tehát, magyar honvédelmi ügy kormányzása alatt megértük azt is, hogy a sajtóvétség felett — ha ugyan ily eset foroghatna is fent — haddi törvényesség itél!!!

Sokra vittük a független kormány segít ségével. Kelj fel Haynau szelleme s öröndj! A honvéd közlegény szabadon közölheti gondolatait ott, a hol tetszik, elmondhatja véleményét bárki felől. És akkor, ha talán sajtóvétséget követne el: néle felette a polgárokból alakult esküdtszék.

Oh de honvédszettek az nem szabad, mert ha tollat fog, azonnal — haditörvény szék elé állíjják, mint valami gonosztevőt.

Szépén vagyunk! Így lesznek azután független gondolkodású jeles hadvezérek. Bécsben tapasztolhatnk a honv. ügyér e lépésére. Mert hiszen ott sem tudtak volna már lealábbabb rendeletet kibocsátani!

A lapok pártkülönbség nélkül elítélik Szende e tetteit, S reméljük, hogy az országgyűlés sem fogja ezt behunytt szemmel nézni. Nem lehet ma már a lélekre rabbillincset rakni.

Mert az könnyen letérhet. S gygyor lez belőle!

Baró Vay Miklós jubileuma.

— A „Debrecezen” eredeti tudósítása. — E hó 8-án fényes ünnepély tartott Borsodmegye székhelyén Miskolc-on. Csaknem az egész országból gyűltek oda tisztelgők, a protestanok ünnepeltje, b. Vay Miklós köré. Csupán a dunántúli egyházkerület nem volt képviselve.

Debrecezen ből ott voltak: Révész Bálint püspök, Tóth Sámuel főiskolai tanár s egyházkerületi főjegyző, mint a tisztelt ref. egyházkerület, — Buzás Pál, Tüdös János tanácsok, mint a debreczeni főiskola, — Kovács Lajos egyházi főgondnok, mint a debreczeni ref. egyház — képviselői.

Az ünnepély délelőt 10 órakor vette kezdetét. Először is a küldöttek tisztelegtek az ünnepelt férfúnál, kinek 50 évi egyházi tiszteletközlése emlékre út most ünnepe a magyar prot. közösség.

Elő volt a tisztelgők közt a tiszáninneni ref. egyház kerületi küldöttség, melynek nevében Bálint József főjegyző tartott üdvözlő beszédet; örömet fejezvé ki a felett, hogy Vayt a tiszáninneni egyházkerület szerencsés bírái gondokkál.

Majd a magyar ref. egyházkerület küldöttei együttesen tisztelegtek; szónokul Révész Bálintot választva. A derek püspök egyházszónoklatai fényes tehetségű soha sem meggyőztatta még beszéde átalánosan látható hatást keltett. De a kit e beszéd legjobban megmozgathat, az maga Vay Miklós volt, ki bevallá válaszbeszédében, hogy elragadóbb szónoklatot, mely annyira képes lett volna leköni a szívet és lelket, még nem hallott.

Ezután Vay a miskolci ref. egyház, a városi és borsodmegyei tisztikar küldöttségét fogadta.

Vay, a 72 éves öreg még teljes erejében van, s kitűnő ékesszólással válaszolt mind-egyik küldöttségnek.

Az ünnepelt férfi válaszbeszédében fényes hangulatú beszédet tartott, a melytől a jelenlévőknek a szívük megmozgott, midőn alkalma sem volt érdemeiket szerencsén az egyház ügyei körül, főgondnokul választotta.

Hálásan emlékezett meg Debrecezenről, s kiemelte a tisztántúli egyházkerületet, mint a protestansügyben zászlóvivőt.

Jelen volt az ünnepélyen a sárospataki ifjúság ének-kara is, mely szintén részt vett az ünnepélyesség fényének emléksében.

A tisztelgések 12 órakor értek véget. Felemlítjük még, hogy ez alkalommal a piot. konventügyben bizalmas értekezést tartottak. Ugy látszik, hogy a jogakadémia

A grófnő némely megjegyzést tett jelleme felől, s utózára így szólott: — Azt meg kell adni, hogy szeretőre méltó, sőt mondhatni veszélyes ember.

— Azt nem hiszem, — vágott közbe Frigga több élénkbeszéd mint eddig szokásában volt. Eldon Arthurról el lehet mondani, hogy szeretőre méltó és veszélyes fiatal ember, az ezel vagy sokat, vagy nagyon keveset mondunk Aurélius hadnagyról.

— Ezt meg kell jobban megáraznod gyermekem, mondá nevére a grófné és hize levegősimogató meg leánya homlokát közevel. — Valóban, azon eszadkozom. Nem veszed észre, hogy Arthur és Aurélius közt nagy különbség van.

— Azt megengedem, de az nem akadály arra néve, hogy lehetnek Auréliusnak elő tulajdonai, melyek őt egyrészt szeretőre méltóvá, másrészt veszélyessé teszik; s bár máj fájnak mint az Arthur tulajdonosságai. Megvallom, mulattatna ha hallanám, mint bizonyított be az ellenkezőt.

— Nem az ellenkezőt, mondá Frigga nevére, miután ebből felethető volna, hogy ő kellemetlen és viszatartó; hanem e szóban: szeretőre méltó, oly tulajdonokat foglalnak magukba, melyek elbájosnak és elragadóknak, s nélkülük hogy számot tudnánk adni, mi benn állnak ezek. Arthurnak például van valami különben, mi kellemes behatást gyakorol. Viszben

mak felállításáról minden egyházkerület lemondott, csak a tiszántúli nem. Deiben nagy diszbed tartott több száz terítékre. Képzeltetni, hogy folytak a pohárköszöntések, melynek sorát Vay kezdte meg, éltetvén a királyi párt.

Az ünnepély átalános lelkesedés közt folyt le.

Szelleme és kisértetjelenetek.

— A hagyatéri bódéból. — (Nézzük meg a kép másikat oldalátia.) (**) Ember! Nagy dolgokra születél! Adatott neked: szellem ed által uralkodni a föld és annak minden állata felett. — Így szólhatott a teremtő, midőn az embert megalkotá.

Bergheer, a hagyatéri fabódé nagy mestere is megérté a teremtés igéit. És elindult ezen a „bódg” Magyarországban, hogy keresen oly lényeket, a kik felett ő biratva van szelleme által uralkodni.

Neki a sora s embereket dobott lábai elé. Ő pedig jól tudta, hogy a teremtő csak az állatok felett adott uralkodási hatalmat az embernek.

Fogta tehát magát, felépitett egy fabódét, és az embereket — luddá tette.

Mutogatja az örökmozdonyt, melyet — mozgat. A kotelén fabókák táncolnak.

A közönség tapsol. Ez aztán „hallatlan”, „felülmúlhatatlan”, „nagyzerű”, s „itt még soha nem látott”.

No micoda? — Bolondság!

Ott van az untersbergi barlang. Most elcsúszott. Majd vilagosabb lesz. Szelleme, gonok, medvék s a művelt komédiavilág más ily léle alakjai tűnnek elé.

Ez is felülmúlhatatlan eredei. — Vagy néztek meg a bádogosművészet produktumait. Mennyi alakban jöhet ki a szököktől a víz!

És azok a vajfádok, mily kecsesek volnának, ha eltakarnak — arcaikat! — De csitt! A közönség tapsol. Soha ennél szebbet!

Ezt megénezzük, ha — kenyereünk nem marad is.

Siessetek ifjak és öregek! Túluljatok a bódéba, míg a pénztárnál ülő csinos kis leány azt nem mondja: Árpád névelő, hogy — „kein Platz”; a mit a korcsodák aztán így fejeznek ki, hogy — „itt nincs számokra hely!”

De minek itt a burditás? A „szellem-dus színház” úgy is tömve van, hogy jobban már a hordósfüget sem lehetne összesz. omni. Így aztán csak egy véletlen szerencsés-lenség kell, hogy a bódé, az egész közönséget — a rendőrséggel együtt — odanyomja, mint egy egeret.

A rendőrség eltűnt a szegényeket a koldulástól; csaltipája a kártyázók szenvedélyeit; oldói a kucabereket.

Es a hagyatérien szabad a játék, ha még annál hazzáróbb is.

Hisz itt nem birbecsel, nem kártyával hazzárdoznak, hanem — szellemekkel.

Van is ott pénz elég. Minden este tömött ház.

Es most kombináljunk. Bergheer 10—12 ezer forintot elvezet a városról. A török sem kívánt ennél több sarocot apáinktól.

S mi hasznunk lesz ebből? Látni fabókákat, czifra vizet, szellem-telen szellemeket.

Es most, vajon nem csúszatott volna-e az a pénz itt hagyni a városban — a reális-kolaalapjárta?

Itt legalább megtanulhatná a jövő nemzedék, hogy ne dobja ki pénzét mindenféle komédiára.

Ott aztán lehetne tartani — természetudományi előadásokat is. Ekkor talán nem adnók oda kincseinket halmazzával minden németnek, azért, hogy — komédiázzék.

No de, ne háborgassuk tovább a szellemeket. Úrissák ki nekik zsebeinket, s hadd menjenek tovább.

Hisszen azok az áldott szellemek még jót tesznek velünk, ha néhány ezerig megköppasztanak.

Legalább így nem félhet bennünket senki, hogy — megfulunk a saját szőrunkban.

A bécsi közkiállításról.

Tegnapelőtt volt az első nap, melyet a bécsi nép arra használ fel, hogy a közkiállítást tömegesen megnézde. Deutján oly nagy volt a látogatók száma, hogy nemcsak a belső kiállítási csarnokok, hanem a külső tér is egészben megtelt. Legnagyobb részök a belga országtól néztek meg, hol a híres brüsseli csipkék vannak készíttve. Az osztrák királytermek is nagy figyelemben részesültek; — legutóbb egy londoni czég ékszerkiállítását bámulták meg, mely a maga nemében valóban páratlan.

A kiállítási tereen lévő összes étertermek, daczára a hajmeresztőleg fölécsigazott áraknak, szofalóság teltek meg. Erdekés jeleneteknek lehet itt szemtanuja az ember. Történt, hogy midőn bizonyos pinczér a 10 korral jegyzett levest 20 krt számítána, ezt azzal igazolta, hogy a levesben gomóc is volt. Egy ismert bécsi művész, ki fősvénységéről híres, csupán leves, marhasus, s egy pohár sörét 2 forintot volt kénytelen fizetni. Arczovásna s a mosoly mellyel a pénz lefizette, Bécsben most közmondóssá vált.

Hogy e napon mennyi volt a látogatók száma, azt nem lehetett kellőleg meghatározni. A kiállítási tereen 400,000 ember tért meg, s így tájékozhatjuk magunkat, ha tudjuk, hogy a „tér mindenütt megtelt.”

A kiállítási tér nyugati részében levő „magyar csarda” körül alig lehetne mozogni, s csak az esteli záróra ozlathatá széllyel a mind nagyobb számmal ideszeregő látogatókat.

A gépezetek osztályát aránylag nagyon kevesen nézik meg; az okrészt talán azért lehet, mert még nincs tökéletesen rendezve, másrészt talán mivel a többi osztály fényben, pompában messze túlszárnyalja, s így a látogató közönségnek kevesebbet ígér és mutat.

A virágkiállítás mindenki meglekint. Minden églaj flórája van itt képviselve, s így azontúl, hogy megzemlésszó szellemi gyönyört szerez, tanulni is lehet.

Nagyobbára osztrákok a kiállított, a mit a közölség magyaráz meg, mindamellett a belga kertészek is kitettek magukért; különösen Lindén brüsseli virágkeszkező, ki számos új és ritka példánnyal gazdagította az első előleges kiállítást. Kiválóan szépek Diocoreai és Draceanaí. Az ausztriai kiállító közöl első helyen Abel Rudolf áll, ki pálmaféléivel és cecydáival a bemenettel szemben valóságos tündéri kertet varázsol elő. Ezen bécsi hivatalnok: Fliss Ferencz mintegy 500 féle alpeiai virágot állított ki; a botanikusnak e szerény virágok megbecsülhetetlen anyagot képeznek a tanulmányozásra. Kár, hogy csak tíz napig vannak kiállítva. Egyébiránt a kiállító derek barátságos ember, s ha bonatikusunk körül valói hozzáfördülne, bizonyára szívesen fogja fogadni.

A közös hadseregbeli tisztek harmincz krajczárnyi díjrt kapják a belépti jegyet, szintugy az osztrák „landwehr” tisztei. A magyar honvédszettek e kedvezmény nem áll. Jó volna e körülményt a kormányának figyelemre méltítani.

A „budai dalárda” július hóban a „Fiume” gözősen nyolcz napra földrúdnál a kiállításra. A gözős 8 napig marad Bécsben, s ezalatt a dalárok lakhelyül fog szolgálni.

A közös hadseregbeli tisztek harmincz krajczárnyi díjrt kapják a belépti jegyet, szintugy az osztrák „landwehr” tisztei. A magyar honvédszettek e kedvezmény nem áll. Jó volna e körülményt a kormányának figyelemre méltítani.

A „budai dalárda” július hóban a „Fiume” gözősen nyolcz napra földrúdnál a kiállításra. A gözős 8 napig marad Bécsben, s ezalatt a dalárok lakhelyül fog szolgálni.

A közös hadseregbeli tisztek harmincz krajczárnyi díjrt kapják a belépti jegyet, szintugy az osztrák „landwehr” tisztei. A magyar honvédszettek e kedvezmény nem áll. Jó volna e körülményt a kormányának figyelemre méltítani.

A „budai dalárda” július hóban a „Fiume” gözősen nyolcz napra földrúdnál a kiállításra. A gözős 8 napig marad Bécsben, s ezalatt a dalárok lakhelyül fog szolgálni.

A közös hadseregbeli tisztek harmincz krajczárnyi díjrt kapják a belépti jegyet, szintugy az osztrák „landwehr” tisztei. A magyar honvédszettek e kedvezmény nem áll. Jó volna e körülményt a kormányának figyelemre méltítani.

A „budai dalárda” július hóban a „Fiume” gözősen nyolcz napra földrúdnál a kiállításra. A gözős 8 napig marad Bécsben, s ezalatt a dalárok lakhelyül fog szolgálni.

A közös hadseregbeli tisztek harmincz krajczárnyi díjrt kapják a belépti jegyet, szintugy az osztrák „landwehr” tisztei. A magyar honvédszettek e kedvezmény nem áll. Jó volna e körülményt a kormányának figyelemre méltítani.

A „budai dalárda” július hóban a „Fiume” gözősen nyolcz napra földrúdnál a kiállításra. A gözős 8 napig marad Bécsben, s ezalatt a dalárok lakhelyül fog szolgálni.

A közös hadseregbeli tisztek harmincz krajczárnyi díjrt kapják a belépti jegyet, szintugy az osztrák „landwehr” tisztei. A magyar honvédszettek e kedvezmény nem áll. Jó volna e körülményt a kormányának figyelemre méltítani.

A „budai dalárda” július hóban a „Fiume” gözősen nyolcz napra földrúdnál a kiállításra. A gözős 8 napig marad Bécsben, s ezalatt a dalárok lakhelyül fog szolgálni.

A közös hadseregbeli tisztek harmincz krajczárnyi díjrt kapják a belépti jegyet, szintugy az osztrák „landwehr” tisztei. A magyar honvédszettek e kedvezmény nem áll. Jó volna e körülményt a kormányának figyelemre méltítani.

A „budai dalárda” július hóban a „Fiume” gözősen nyolcz napra földrúdnál a kiállításra. A gözős 8 napig marad Bécsben, s ezalatt a dalárok lakhelyül fog szolgálni.

A közös hadseregbeli tisztek harmincz krajczárnyi díjrt kapják a belépti jegyet, szintugy az osztrák „landwehr” tisztei. A magyar honvédszettek e kedvezmény nem áll. Jó volna e körülményt a kormányának figyelemre méltítani.

A „budai dalárda” július hóban a „Fiume” gözősen nyolcz napra földrúdnál a kiállításra. A gözős 8 napig marad Bécsben, s ezalatt a dalárok lakhelyül fog szolgálni.

